

Олена Островська,

аспірантка НБУВ,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ЕФЕКТИВНІСТЬ САЙТІВ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ БІБЛІОТЕК І ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕМАТИКИ

У статті проаналізовано сайти військових бібліотек та інтернет-ресурси військової тематики, їхні особливості, структуру, зміст. Дано оптимальну характеристику сайтам, проведено порівняльний аналіз інформаційних ресурсів веб-сайтів, виявлено їх ролі та місця в системі традиційних інформаційних ресурсів.

Сайт має стати органічною частиною бібліотеки. При його вдалому розвитку військові книгозбірні можуть серйозно заявити про себе як про повноправних учасників системи інформаційних комунікацій завтрашнього дня.

Ключові слова: інтернет-ресурси військової тематики, сайти військових бібліотек, характеристика веб-сайтів, аналіз, роль і місце веб-сайтів, розвиток бібліотечної сторінки.

На сьогодні накопичено певний досвід вивчення бібліотечних сайтів з різних точок зору. Перші емпіричні дослідження проблем створення та розвитку сайтів бібліотек за кордоном проводилися в середині 1990-х років Л. Клайдом з використанням методу контент-аналізу [39].

У 2000-х роках розроблялися підходи до вибору критеріїв оцінки бібліотечних сайтів групою дослідників: О. Алдохіною [25], Н. Гендіною [27], Н. Колковою [30], О. Кулевою, [32], В. Міняйловим [34].

Структура та принципи створення основних розділів сайту, а також підходи до формування та інформаційного наповнення бібліотечних інтернет-порталів розглянуто в працях Л. Боброва [26], М. Гончарова [28], О. Крепкової [31], О. Опаріної [35], А. Соболевої [36], С. Стахевич [37], Т. Харйбіної [38], С. Делюаша [29], А. Карена, [40], Ю. Найка та Д. Шивалинга [41], Т. О'Рейла [42] та ін.

Досвід створення та функціонування сайтів військових бібліотек ще не досліджувався і наразі є актуальним.

Військові книгозбірні – важливий елемент сучасного інформаційного простору. Завдяки створенню веб-сайтів бібліотеки отримали можливість розширювати свою діяльність, охоплюючи дедалі більшу кількість користувачів, а також презентувати себе та свої здобутки. Веб-сайти військових книгозбірень сьогодні поступово стають активним каналом комунікаційного зв'язку з різними аудиторіями користувачів. Крім того, вони стають важливими об'єктами аналітичної діяльності бібліотек. Сайти також можуть бути джерелом інформації для самоаналізу діяльності бібліотек та її корегування для підвищення методологічного рівня військово-бібліотечної науки. Тому нам представляється необхідним аналіз сучасних технологій створення сайтів у цій галузі з метою виявлення їх ролі і місця в системі традиційних інформаційних ресурсів.

Сайт Бібліотеки Центрального будинку офіцерів ЗСУ (<http://cbolibrary.at.ua/>) з діяльністю бібліотеки, виставками і заходами. Репрезентовано статті співробітників бібліотеки до знаменних і пам'ятних дат, фотографії до них.

Бібліотека Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського в мережі представлена виключно сторінкою свого електронного каталогу (<http://catalog.nuou.org.ua/>). Спосіб його організації дає змогу вести пошук об'єктів за пошуковими словами, а також за рубриками УДК.

Бібліотека Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (<http://www.asv.gov.ua/?q=biblioteka/>) представлена трьома розділами: про нас, віртуальні книжкові виставки, електронні ресурси. У локальній мережі академії діють бази даних «Електронний каталог книг» та «Електронна картотека статей» у програмі «УФД/Бібліотека».

Бібліотека Військової академії (м. Одеса) (https://www.vaodessa.org.ua/structural_subdivisions/library.html) – одне з найважливіших джерел забезпечення навчального процесу, наукової та патріотично-виховної роботи. Книгозбірня має лише сайт. Обслуговування користувачів здійснюється традиційними засобами. Електронний каталог відсутній.

Бібліотека Харківського національного університету Повітряних сил ім. Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/>) представляє себе рубриками: бібліотека сьогодні (структура бібліотеки, контакти, новини); бібліотечні ресурси (нові надходження, періодичні

видання за передплатою, віртуальні виставки, відеогалерея); культурно-просвітницька робота (план роботи, заходи бібліотеки, тематичні виставки, заходи присвячені АТО). Фотографії доповнюють зміст сайту.

На сайті бібліотеки Військового інституту Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (<http://www.mil.univ.kiev.ua/page/lib/44>) розміщено інформацію про ресурси книгозбірні, контакти, структуру, розпорядок роботи бібліотеки, який можна завантажити у форматі pdf, перелік періодичних видань за передплатою.

Сайт військової бібліотеки – Ukrainian Military Pages (<http://www.ukrmilitary.com/p/military-library.html>) містить тексти бойових статутів, настанов, навчальних (методичних) посібників, довідників, видань з медичної підготовки, військової науки та історії у кількості 28 джерел, а також 11 випусків щорічника «Біла книга. Збройні Сили України». Документи відтворено у форматах pdf, doc, issuu. Військова бібліотека – Армія (<http://armiya.in.ua/vijskova-biblioteka>) в електронному вигляді представляє вісім друкованих видань: Бойові статuti Сухопутних військ ЗС України, ч. 2; ч. 3, Наставови зі стрілецької справи, Військова топографія, Повсякденна діяльність командира підрозділу, Довідник командира механізованого відділення (на БТР, БМП), Домедична допомога в умовах бойових дій.

Також варто звернути увагу на веб-сторінку журналу «Військо України» (viysko.com.ua), що є центральним друкованим органом Міністерства оборони України. Часопис працює за гаслом: «Читати – щоб знати, знати – щоб перемагати». Основними рубриками є: журнал, передплата архів, соціальний захист, новини та ін. Пошук матеріалів можна вести за рубриками, ключовими словами.

На сайті НАТО (<http://www.nato.int/cps/uk/natohq/publications.htm>) в розділі e-Library розміщено нормативні документи: Офіційні тексти (основоположні документи Альянсу, починаючи з Договору та його протоколів, закінчуючи документами програми «Партнерство заради миру»), а також повні тексти заяв з міністерських зустрічей НАТО, починаючи з 1949 р.); стандартизаційні угоди НАТО.

Інформаційну роботу з військовослужбовцями проводить Український мілітарний портал (<http://mil.in.ua/>), який був заснований у 2008 р. як волонтерський проєкт задля популяризації української армії. Відтоді це єдиний український і повністю україномовний мілітарний сайт,

що спеціалізується на висвітленні питань глобальної безпеки, діяльності силових структур та військово-промислового комплексу.

Портал поєднує довідкові розділи, які містять інформацію про всі силові структури України, їх призначення та озброєння, а також стрічку новин, яка щоденно динамічно оновлюється. На сайті публікуються власні аналітичні статті, репортажі, присвячені тематиці порталу, а також передруковуються якісні матеріали з інших ресурсів.

На Порталі створена оригінальна підбірка професійних відеороликів, присвячена українським силовим структурам. Громадське обговорення всіх новин і процесів, пов'язаних з тематикою порталу, відбувається на Форумі сайту. Статистика показує, що Портал має високий рівень популярності як у столиці, так і в інших регіонах України та за кордоном.

Напрями діяльності:

- популяризація Збройних сил України; щоденний огляд українських і зарубіжних інформаційних ресурсів та публікація новин, аналітичних статей, оглядів, інформації про озброєння та все, що з нею пов'язане;
- публікація авторських матеріалів на принципах громадської журналістики (фото-репортажі та інтерв'ю);
- публікація мілітарних відеоматеріалів і фото.

Інформаційно-аналітичний ресурс військової тематики «Військова панорама» (<http://wartime.org.ua>) пропонує огляд військових конфліктів та військово-політичних подій в Україні та світі та представлений рубриками: новини, аналітика, озброєння, арсенал, мультимедія, історія, спецслужби, конфлікт.

Військова бібліотека – STUDENA (<http://studena.org/vijskova-biblioteka/>) – це складова великого проекту з протидії пияцтву на передовій «Не-Синій». Тут збирають книжки для місць постійної дислокації частин, обладнують бібліотеку. За бібліотекою закріплюється кілька волонтерів, які керують проектом.

Інформаційно-аналітичний портал військової тематики «Воєнпром» (<http://voenprom.info>) є провідним медіа-майданчиком обговорень професіоналів та ентузіастів. Публікує статті та новини оборонної та військової тематики з глобальної безпеки, війни з терором, армії, сухопутних військ, військово-повітряних сил, військової авіації, військово-морського флоту, військово-морських сил, а також ядерних

і ракетних сил різних країн світу. Представлений рубриками: огляди, аналітика, важливе за добу, головні новини, подія дня.

Незалежний інформаційний дайджест військової тематики «Військовий навігатор України» (<http://milnavigator.com.ua/>) працює для військових, ветеранів, волонтерів і любителів мілітаристики. Оперативно подає цікаві новини про озброєння та технології, огляд військових конфліктів і військово-політичних подій в Україні та східноєвропейському регіоні. Представлений рубриками: новини, статті, армія, мотиватори, виживання, озброєння, конфлікти. Є сторінка у Facebook.

Новинний портал «Північ» (<http://pivnich.org.ua/>) представляє собою інформаційний ресурс військової тематики північного регіону. Подає огляд військових новин, військово-політичних подій в Україні та світі, новини озброєння та технологій, оснащення та екіпування. Представлений рубриками: слава героям, озброєння, інформативна база, дозвілля, фото/відео.

Матеріали бібліотеки ZbroeZnav (http://zbroeznav.com/?page_id=1313) присвячені історії зброї та озброєнь. Упорядкована за трьома інформаційними масивами, відображеними через випадаюче меню: книги – монографії та колективні монографії; журнали та збірники – представлені часописи та збірники наукових праць, тематично пов'язані з історією зброї та озброєнь (звичайно тут нерідко можна побачити й статті суміжної направленості. Посилання наприкінці сторінки дає змогу вивести список окремих статей збірника (часописа), розміщених на сайті); статті – анотовані праці, спеціально присвячені історії зброї та озброєнь (сюди потрапляють не лише тематичні статті зі збірників попереднього розділу, але й наукові публікації з найрізноманітніших часописів світу. Статті можна сортувати за їх приналежністю до збірників й часописів); дисертації та автореферати з тематики мілітарних технологій, історії зброї та озброєнь.

Книжковий інтернет-магазин «Військова Книга» (<http://war-book.com.ua/>) пропонує анотований каталог військово-воєнних матеріалів. Серед них – першоджерела, архівні матеріали, документи, мемуари, дослідження, проза та поезія, біографічні роботи, пропагандистські матеріали, статті, альтернативна військова історія, книги з історії техніки та зброї, статути та настанови, усна історія, дитяча військова література, карти і схеми,

військова періодика та багато ін. Представлено ретро-видання, новинки, вказані автори, видавництва, контакти, система знижок, розпродаж тощо.

Інтернет-магазин військово-історичної спеціалізації «Воєнка» (<https://voenka.kiev.ua>) зібрав у собі книги з таких розділів: Всесвітня історія, Історія воєн, Військове мистецтво, Військова техніка, Зброя, Уніформа, Фалеристика, Фортифікація, Спецслужби, Вживання, Публіцистика, Економіка, Саморозвиток, Біографії, Мемуари, Художня книга, Дитяча література, Київ, Науково-популярна, Космонавтика, Археологія Подорожі та екскурсії. Пошук здійснюється по електронному каталогу за автором, назвою, рубрикою.

На сторінках сайту «Военная книга» (<http://voennaya-kniga.com/>) можна знайти широкий асортимент літератури на військову тематику структуровану за розділами: Книги по теорії військового мистецтва, Дослідження по війнах різних епох, Уніформа, обмундирування, спорядження, Холодна зброя, Вогнепальна зброя, Авіація, Бронетехніка, Флот і кораблі, Книги з історії та теорії роботи спецслужб, Про спецназ. Примітний лаконічний дизайн сайту.

Книжковий інтернет-магазин «good Book» (<https://good-book.com.ua/>) у розділі «Військова книга» представлений такою тематикою: Історія воєн; Війна на морі; Великі битви, що змінили хід історії; Військові енциклопедії; Військова історія; Танкова колекція; Військові діячі; Теорія та історія військового мистецтва. Є алфавітний каталог і зручна пошукова система.

Проведення аналізу військово-бібліотечних та інших інформаційних ресурсів (проаналізовано 9 сайтів бібліотек та 12 інших ресурсів, серед яких три інтернет-магазину), що надають матеріали військової тематики відбувалось за основними критеріями, які висуваються до якості сайта:

- зручність і простота використання;
- доступність;
- безпека;
- функціональні можливості;
- надійність, ремонтпридатність, адаптованість;
- ілюстративність;
- графічні можливості;
- зручність і зрозумілість;
- ефективність і продуктивність;

- правильність і відсутність помилок;
- стандартизованість і звичні методи використання;
- зворотний зв'язок з користувачем.

На думку фахівців, бібліотечна веб-сторінка має бути іміджевим інструментом і потужним засобом для просування продуктів і послуг на інформаційний ринок. Але не тільки, веб-ресурс бібліотеки повинен поєднати в собі функції інформаційні і пошукові, освітні, іміджевої реклами, каталогів ресурсів і навігаційні. Водночас він повинен бути «віртуальним обличчям», іншими словами, відображенням бібліотеки у віртуальному просторі. Дуже важливо, щоб інформаційне наповнення, ясна та логічна структура розміщення інформації та дизайнерське оформлення бібліотечної сторінки гармонійно поєднували у собі і традиції самої бібліотеки, і нові технологічні рішення. Усі ці складові мають деякий взаємозв'язок і при вдалому їх розвитку, взаємодії і відповідно цілям створення веб-сайт стає зручним і привабливим для потенційного користувача. Стратегічним напрямом розвитку інформаційної діяльності бібліотеки, на думку К. Лобузної, мають стати: «створення метаданих електронних і цифрових об'єктів різної природи, надання довідково-інформаційних послуг, проведення експертизи інформаційних ресурсів, опрацювання інформаційно-аналітичних продуктів, що сприятиме формуванню необхідної інформаційної інфраструктури, призначеної для прийняття кваліфікованих рішень та вирішення суспільно значущих завдань науки, освіти і виробництва» [33].

Перспективи розвитку бібліотечних військових сайтів пов'язані з розширенням переліку продуктів і послуг, що надаються бібліотеками в Інтернеті. Але військові книгозбірні у своїй більшості ще не усвідомлюють значення веб-сайту як ефективного інструменту для просування та реклами самої бібліотеки та наданих продуктів і послуг.

Серед типових недоліків бібліотечних і військових сайтів слід зазначити: погана логічна структура, несвоєчасне оновлення, відверто невмілий дизайн і технічні похибки (проблеми з кодуванням, невміле використання фреймів і java-додатків, архаїчність новітніх програмних засобів, наприклад відсутність flash-додатків), не реалізована в повній мірі архітектура клієнт-сервер, що дає змогу доволі просто забезпечити доступ до інформаційних систем із глобальних мереж, немає реалізацій бібліотечних систем на основі сучасних реляційних баз

даних, що функціонують у UNIX середовищі, практично в жодній із систем не реалізовано використання мови запитів SQL тощо. До всього іншого «не прописані» адреси в пошукових системах і довідниках, тобто повністю відсутня практика «розкрутки» сайту, а оскільки зовнішніх посилань на них існує вкрай мало, вони залишаються практично невідомими мережевому співтовариству.

Такий стан речей дає змогу військовим бібліотекам лише позначати присутність у всесвітній мережі Інтернет, але не бути реальними учасниками в новому інформаційному просторі, яке дедалі збільшується. Активно задіяний веб-сайт, багаторазово відвідуваний читачами повинен бути органічною частиною бібліотеки. І лише тоді військові книгозбірні можуть серйозно заявити про себе як про повноправних учасників системи інформаційних комунікацій завтрашнього дня.

Література

1. Бібліотека Центрального будинку офіцерів ЗСУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbolibrary.at.ua/>. – Назва з екрана.
2. Електронний каталог бібліотеки Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://catalog.nuou.org.ua/>. – Назва з екрана.
3. Бібліотека Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.asv.gov.ua/?q=biblioteka/>. – Назва з екрана.
4. Бібліотека Військової академії (м. Одеса) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.vaodessa.org.ua/structural_subdivisions/library.html. – Назва з екрана.
5. Бібліотека Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/>. – Назва з екрана.
6. Бібліотека Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mil.univ.kiev.ua/page/lib/44>. – Назва з екрана.
7. Кафедра військової підготовки НТУУ «Київського політехнічного інституту ім. Ігоря Сікорського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/military>. – Назва з екрана.

8. Статути Збройних Сил України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: legal100.org.ua/documents/lawyers/military_statutes.doc. – Назва з екрана.
9. Військова бібліотека – Ukrainian Military Pages [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrmilitary.com/p/military-library.html>. – Назва з екрана.
10. Військова бібліотека – Армія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://armiya.in.ua/vijskova-biblioteka>. – Назва з екрана.
11. Військо України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vijsko.com.ua/. – Назва з екрана.
12. Українське військо у XX–XXI сторіччі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vijsko.milua.org. – Назва з екрана.
13. NATO – Е-бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/publications.htm>. – Назва з екрана.
14. Український мілітарний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mil.in.ua/>. – Назва з екрана.
15. Військова панорама [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wartime.org.ua>. – Назва з екрана.
16. Військова бібліотека – STUDENA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studena.org/vijskova-biblioteka/>. – Назва з екрана.
17. Воєнпром [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://voenprom.info>. – Назва з екрана.
18. Військовий навігатор України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://milnavigator.com.ua/>. – Назва з екрана.
19. Новинний портал «Північ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rivnich.org.ua/>. – Назва з екрана.
20. Бібліотека ZbroeZnav [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zbroeznav.com/?page_id=1313. – Назва з екрана.
21. Військова Книга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://war-book.com.ua/>. – Назва з екрана.
22. Воєнка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voenka.kiev.ua/>. – Назва з екрана.
23. Военная книга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://voennaya-kniga.com/>. – Назва з екрана.
24. good Book [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://good-book.com.ua/>. – Назва з екрана.

25. *Алдохина О.* Подходы к формированию Интернет-ресурсов региона по культуре и искусству / О. Алдохина, Е. Кузьмина // Информационные ресурсы России. – 2002. – № 4. – С. 19–26.

26. *Бобров Л. К.* Концептуальное проектирование веб-сайта библиотеки как инструмента расширения рынка / Л. К. Бобров // Стратегическое управление информационной деятельностью библиотек в условиях рынка. – Новосибирск, 2003. – С. 199–210.

27. *Гендина Н. И.* Официальный Web-сайт: проблемы отражения в открытом информационном пространстве основных функций библиотеки как социального института / Н. И. Гендина, Н. И. Колкова, О. И. Алдохина // 16-я Междунар. конф. «Крым 2009» – «Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса», Судак, 6–14 июня, 2009. – Москва : ГПНТБ России, 2009. – С. 1–7.

28. *Гончаров М. В.* Особенности библиотечных Интернет-комплексов / М. В. Гончаров // Науч. и техн. б-ки. – 2003. – № 2. – С. 47–52.

29. *Делоаш С.* Ориентированный на пользователя проект информационных сетевых сайтов / С. Делоаш // Библиотека в эпоху перемен. – 2003. – № 1. – С. 112–114.

30. *Колкова Н. И.* Оптимизация проектирования контента сайтов учреждений культуры и искусства: результаты исследований НИИ информационных технологий социальной сферы Кемеровского государственного университета культуры и искусств / Н. И. Колкова, О. И. Алдохина, И. Л. Скипор // 11-я Междунар. конф. «Крым 2004» – «Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса», Судак, 5–13 июня, 2004. – Москва : Изд-во ГПНТБ России, 2004. – С. 1099–1103.

31. *Крепкова О. Л.* Библиотечный сайт как информационный портал / О. Л. Крепкова // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества : восьмая Междунар. конф. «Крым-2001». – Москва, 2001. – Т. 1. – С. 215–216.

32. *Кулева О. В.* Обзор основных направлений исследований сайтов библиотек / О. В. Кулева // Библиосфера. – 2009. – № 3. – С. 59–64.

33. *Лобузина К. В.* Бібліотека 3:0: знання, сховища даних та експерти / К. В. Лобузина // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 1. – С. 26–35.

34. *Миняйлов В. В.* Образовательные ресурсы на сайтах российских

университетов / В. В. Миняйлов, Б. И. Покровский // Интернет-порталы: содержание и технологии. – Москва : Просвещение, 2004. – Вып. 2. – С. 250–284.

35. *Опарина О. Д.* Веб-сайт в библиотечной технологии / О. Д. Опарина, Е. А. Охезина // Науч. и техн. б-ки. – 2004. – № 7. – С. 41–46.

36. *Соболева Е. Б.* Создание Home page / Е. Б. Соболева // Библиотека. – 1998. – № 1. – С. 55–56.

37. *Стахевич В. В.* Модель библиотеки / В. В. Стахевич // Библиотечное дело. – 2005. – № 5. – С. 45–46.

38. *Харибина Т.* Создание библиотечного веб-сайта / Т. Харибина, Н. Слащева, Ю. Мохначева // Библиополе. – 2005. – № 1. – С. 26–28.

39. *Clyde L. A.* The Library as Information Provider: The Home Page / L. A. Clyde // The Electronic Library. – 1996. – № 14. – pp. 549–558.

40. *Karen A. C.* Building a Library Web Site on the Pillars of Web 2.0 [Electronic resource] / A. C. Karen – 2007. – Mode of access: <http://www.infoday.com/cilmag/jan07/Coombs.shtml>. – Title from the screen.

41. *Naik U.* Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0 and Web 3.0. / U. Naik, D. Shivalingaiah // 6 th International CALIBER 2008 : Organized by INFLIBNET Centre in collaboration with University of Allahabad, Febr. 28–29 & March 1, 2008. – Allahabad, 2008. – pp. 499–506.

42. *O'Reilly T.* What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software [Electronic resource] / T. O'Reilly. – Mode of access: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>. – Title from the screen.

References

1. Biblioteka Tsentralnogo budynku ofitseriv ZSU [Library of the Central House of Officers of the Armed Forces of Ukraine]. Retrieved from <http://cbolibrary.at.ua/> [in Ukrainian].

2. Elektronnyi katalog biblioteki Natsionalnogo universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho [Electronic catalog of the library of the Ivan Chernyakhovsky National Defense University of Ukraine]. Retrieved from <http://catalog.nuou.org.ua/> [in Ukrainian].

3. Biblioteka Natsionalnoi akademii sukhoputnykh viisk imeni hetmana Petra

Sahaidachnoho [Library of the Hetman Petro Sahaidachny National Academy of Army]. Retrieved from <http://www.asv.gov.ua/?q=biblioteka/> [in Ukrainian].

4. Biblioteka Viiskovoi akademii (m. Odesa) [Library of the military academy (city Odessa)]. Retrieved from https://www.vaodessa.org.ua/structural_subdivisions/library.html [in Ukrainian].

5. Biblioteka Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl imeni Ivana Kozheduba [Library of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University]. Retrieved from <http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/> [in Ukrainian].

6. Biblioteka Viiskovoho instytutu Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka [Library of the Military Institute of Kyiv National Taras Shevchenko University]. Retrieved from <http://www.mil.univ.kiev.ua/page/lib/44> [in Ukrainian].

7. Kafedra viiskovoi pidhotovky NTUU «Kyivskoho politekhnichnoho instytutu im. Ihoria Sikorskoho [Department of military training of NTUU Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute]. Retrieved from <http://kpi.ua/military> [in Ukrainian].

8. Statuty Zbroinykh Syl Ukrainy [Statutes of the Armed Forces of Ukraine]. Retrieved from legal100.org.ua/documents/lawyers/military_statutes.doc [in Ukrainian].

9. Viiskova biblioteka – Ukrainian Military Pages [Military Library – Ukrainian Military Pages]. Retrieved from <http://www.ukrmilitary.com/p/military-library.html> [in Ukrainian].

10. Viiskova biblioteka – Armiia [Military Library – Army]. Retrieved from <http://armiia.in.ua/vijskova-biblioteka> [in Ukrainian].

11. Viisko Ukrainy [Army of Ukraine]. Retrieved from viisko.com.ua/ [in Ukrainian].

12. Ukrainske viisko u XX–XXI storichchi [Ukrainian Army in the XX–XXI Century]. Retrieved from vijsko.milua.org [in Ukrainian].

13. NATO–E-biblioteka [NATO – e-library]. Retrieved from <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/publications.htm> [in Ukrainian].

14. Ukrainskyi militaryni portal [Ukrainian Military Portal]. Retrieved from <http://mil.in.ua/> [in Ukrainian].

15. Viiskova panorama [Military panorama]. Retrieved from <http://wartime.org.ua> [in Ukrainian].

16. Viiskova biblioteka – STUDENA [Military Library – STUDENA]. – Retrieved from <http://studena.org/vijskova-biblioteka/> [in Ukrainian].
17. Voienprom [Voienprom]. Retrieved from <http://voienprom.info> [in Ukrainian].
18. Viiskovyi navihator Ukrainy [Military Navigator of Ukraine]. – Retrieved from <http://milnavigator.com.ua/> [in Ukrainian].
19. Novynnyi portal «Pivnich» [News Portal Pivnich]. Retrieved from <http://pivnich.org.ua/> [in Ukrainian].
20. Biblioteka ZbroeZnav [Library ZbroeZnav]. Retrieved from http://zbroeznav.com/?page_id=1313 [in Ukrainian].
21. Viiskova Knyha [Military book]. Retrieved from <http://war-book.com.ua/> [in Ukrainian].
22. Voienka [Voienka]. Retrieved from <https://voenka.kiev.ua/> [in Ukrainian].
23. Voennaia knyha [Military book]. Retrieved from <http://voennaya-kniga.com/> [in Ukrainian].
24. good Book [good Book]. Retrieved from <https://good-book.com.ua/> [in Ukrainian].
25. Aldohina O. (2002). Podhody k formirovaniu Internet-resursov regiona po kul'ture i iskusstvu [Approaches to the formation of Internet resources of the region on culture and art] *Informacionnye resursy Rosii*, no. 4, pp. 19–26 [in Russian].
26. Bobrov, L. K. (2003). Konceptualnoe proektirovanie veb-sajta biblioteki kak instrumenta rasshirenija rynka [Conceptual design of the library website as a tool for expanding the market]. *Strategicheskoe upravlenie informacionnoj dejatel'nost'ju bibliotek v uslovijah rynka – Strategic Management by Informative Activity of Libraries in the Conditions of Market*. Novosibirsk. (pp. 199–210) [in Russian].
27. Gendina, N. I., Kolkova, N. I., Aldohina, O. I. (2009). Oficialnyj Web-sajt: problemy otrazhenija v otkrytom informacionnom prostranstve osnovnyh funkcij biblioteki kak socialnogo instituta [Official Web-site: problems of reflection in the open information space of the main functions of the library as a social institution]. 16-ya Mezhdunar. konf. «Krym 2009» – «Biblioteki i informacionnye resursy v sovremennom mire nauki, kultury, obrazovanija i biznesa», Sudak, 6–14 iyunya, 2009. (pp. 1–7). Moscow, GPNTB Rossii [in Russian].
28. Goncharov, M. V. (2003). Osobennosti bibliotechnyh Internet-

kompleksov [Features of Library Internet Complexes]. Nauch. i tehn. b-ki. no. 2, pp. 47–52 [in Russian].

29. Deloash, S. (2003). Orientirovannyj na polzovatelja proekt informacionnyh setevyh sajtov [User-oriented design of information network sites]. *Biblioteka v epohu peremen*, no. 1, pp. 112–114 [in Russian].

30. Kolkova, N. I., Aldohina, O. I., Skipor, I. L. (2004). Optimizacija proektirovanija kontenta sajtov uchrezhdenij kultury i iskusstva: rezultaty issledovanij NII informacionnyh tehnologij socialnoj sfery Kemerovskogo gosudarstvennogo universiteta kultury i iskusstv [Optimization of the design of the content of cultural and art institutions' websites: research results of the Research Institute of Information Technologies of Social Sphere of the Kemerovo State University of Culture and Arts]. 11-ya Mezhdunar. konf. «Krym 2004» – «Biblioteki i informacionnye resursy v sovremennom mire nauki, kultury, obrazovanija i biznesa», Sudak, 5–13 iyunya, 2004. Moscow, Publishing House RNPLSN. (pp. 1099–1103) [in Russian].

31. Krepkova, O. L. (2001). Bibliotechnyj sayt kak informacionnyj portal [Library site as an information portal]. *Biblioteki i asociacii v menjajushhemsja mire: novye tehnologii i novye formy sotrudnichestva: vosmaja Mezhdunar. konf. «Krym-2001»*. (Vol. 1, pp. 215–216). Moscow. [in Russian].

32. Kuleva, O. V. (2009). Obzor osnovnih napravlenij i ssledovanij sajtov bibliotek [Overview of the main directions and research sites of libraries]. *Bibliosfera*, no. 3, pp. 59–64 [in Russian].

33. Lobuzina, K. V. (2012). Biblioteka 3:0: znannia, skhovyshcha danykh ta eksperty [Library 3:0: Knowledge, Data Warehousing and Experts]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia – Library Science. Scientific Discipline of Documentation. Informology*, no. 1, pp. 26–35 [in Ukrainian].

34. Minyaylov, V. V., Pokrovskiy, B. I. (2004). Obrazovatelnye resursy na sajtah rossijskikh universitetov [Educational resources on the websites of Russian universities]. *Internet-portaly: sodержanie i tehnologii*. M., Prosveschenie, issue 2, pp. 250–284 [in Russian].

35. Oparina, O. D., Ohezina, E. A. (2004). Veb-sajt v bibliotechnoj tehnologii [Web site in library technology]. *Nauchnye i tekhnicheskie biblioteki*, no. 7, pp. 41–46 [in Russian].

36. Soboleva, E. B. (1998). Sozdanie Home page [Create a Home page]. *Biblioteka – Library*, no. 1, pp. 55–56 [in Russian].

37. Stahevich, V. V. (2005). Model biblioteki [Library model]. *Bibliotечноe delo – Library Business*, no. 5, pp. 45–46 [in Russian].
38. Haribina, T., Slascheva, N., Mohnacheva, Yu. (2005). Sozдание bibliotecnogo veb-sajta [Create a library website]. *Bibliopole*, no. 1, pp. 26–28 [in Russian].
39. Clyde, L. A. (1996). The Library as Information Provider: The Home Page. *The Electronic Library*, no. 14, pp. 549–558 [in English].
40. Karen, A. C. (2007). Building a Library Web Site on the Pillars of Web 2.0 Retrieved from [http:// www.infotoday.com/cilmag/jan07/Coombs.shtml](http://www.infotoday.com/cilmag/jan07/Coombs.shtml) [in English].
41. Naik, U., Shivalingaiah, D. (2008). Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0 and Web 3.0. 6 th International CALIBER 2008 : Organized by INFLIBNET Centre in collaboration with University of Allahabad, Febr. 28–29 & March 1, 2008. Allahabad. (pp. 499–506) [in English].
42. O'Reilly, T. What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. Retrieved from <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html> [in English].

Стаття надійшла до редакції 06.11.2017.

Olena Ostrovska,

Ph.D. Student,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

The Effectiveness of Ukrainian Sites of Military Libraries and Military-Related Internet-Resources

The article analyzes the sites of military libraries and Internet resources of military subjects, their peculiarities, structure and content. The optimal characteristics of the sites are given, a comparative analysis of the information resources of the websites is conducted, their roles and places in the system of traditional information resources are revealed. Library site should become an organic part of the library. With its successful development, military libraries can seriously declare themselves as full participants in tomorrow information communications system.

Keywords: Internet resources of military topics, military library sites, website characteristics, analysis, role and place of websites, development of a library page.